Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PRIIT PIKAMÄE
prednesené 15. apríla 2021 [1]

Vec C-564/19

Trestné konanie
proti
IS

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v trestných veciach – Právo na informácie v trestnom konaní – Smernica 2012/13/EÚ – Právo na tlmočenie a preklad – Smernica 2010/64/EÚ – Právo byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní – Smernica 2016/343/EÚ – Právo na účinný prostriedok nápravy a nestranný súd – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Článok 267 ZFEÚ – Prípustnosť – Odvolanie v záujme zákonnosti proti rozhodnutiu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právomoc súdu vyššieho stupňa vyhlásiť návrh na začatie prejudiciálneho konania za nezákonný“

1. Ako určiť, či je požadované prejudiciálne rozhodnutie nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd mohol „vydať svoje rozhodnutie“ v zmysle článku 267 ods. 2 ZFEÚ? Ako vykladať pojem „vydanie jeho rozhodnutia“, ktorý je kľúčom k prejudiciálnemu konaniu? Táto otázka určite nie je nová, ale nadobudla osobitný rozmer v súvislosti s veľmi, ba až príliš početnými prípadmi údajného porušovania zásad právneho štátu a nezávislosti súdnictva, ktoré Súdny dvor prejednal alebo prejednáva. Treba konštatovať, že Súdnemu dvoru sú pravidelne kladené prejudiciálne otázky, ktoré sú niekedy zároveň volaním o pomoc vnútroštátnych sudcov, ktorí majú obavy alebo sú dokonca znepokojení výkonom disciplinárnych konaní, a na ktoré treba odpovedať v súlade s prísnymi pravidlami tohto jedinečného právneho postupu, ktorým je prejudiciálne konanie.

2. V rozsudku z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234) (ďalej len „rozsudok Miasto Łowicz“), sa Súdny dvor pokúsil konsolidovať svoju judikatúru v otázke prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania v tejto citlivej oblasti, v ktorej pojem „právna sila rozhodnutej veci“ môže mať iný než prísne právny rozmer. V prejednávanej veci má Súdny dvor príležitosť objasniť pôsobnosť tohto rozsudku tým, že odpovie najmä na bezprecedentnú otázku, ktorá sa týka rozhodnutia o nezákonnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré prijal súd vyššieho stupňa rozhodujúci v poslednej inštancii bez toho, aby to malo vplyv na právne účinky návrhu.

[1] Jazyk prednesu: francúzština.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

3. Okrem určitých ustanovení primárneho práva, konkrétne článku 19 ZEÚ, článku 267 ZFEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), sú v prejednávanej veci relevantné aj články 2 a 5 smernice 2010/64/EÚ[2], články 1, 6 a 8 smernice 2012/13/EÚ[3], ako aj články 1 a 8 smernice (EÚ) 2016/343[4].

B. Maďarské právo

1. Ustanovenia o práve obvinenej osoby používať materinský jazyk

4. § 78 ods. 1 a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (zákon XC z roku 2017, ktorým sa zavádza Trestný poriadok) (*Magyar Közlöny* 2017/99., s. 9484; ďalej len „Trestný poriadok“) v podstate stanovuje, že ak chce účastník trestného konania používať ako materinský jazyk iný jazyk než maďarčinu, má právo používať svoj materinský jazyk a právo na pomoc tlmočníka.

5. Podľa § 201 ods. 1 Trestného poriadku môže byť v trestnom konaní vymenovaný len tlmočník s úradnou kvalifikáciou, ak to však nie je možné, môže byť vymenovaný aj tlmočník s dostatočnou znalosťou jazyka.

6. Podľa § 755 ods. 1 písm. a) a a. a.) Trestného poriadku v prípade, že obvinený, ktorý žije na známej adrese v zahraničí, je riadne predvolaný a nedostaví sa na pojednávanie, musí byť trestné konanie vedené proti ušlému, ak nie je potrebné vydať európsky alebo medzinárodný zatykač alebo ak taký zatykač nie je vydaný, lebo prokurátor nenavrhuje uloženie trestu odňatia slobody alebo umiestnenie do vzdelávacieho centra pod dohľadom.

7. Podľa § 2 a szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI.26.) minisztertanácsi rendelet (nariadenie Rady ministrov 24/1986 o úradnom preklade a tlmočení) (*Magyar Közlöny* 1986/24.) môže špecializovaný preklad alebo tlmočenie za odmenu v súvislosti s pracovnou zmluvou alebo iným vzťahom zameraným na výkon práce poskytnúť len prekladateľ alebo tlmočník s požadovanou kvalifikáciou. Ústredná správa a riadenie prekladateľských alebo tlmočníckych služieb patrí do právomoci ministra spravodlivosti. Od 1. októbra 2009 už certifikácia odbornej kvalifikácie tlmočníkov pracujúcich ako samostatne zárobkovo činné osoby nie je regulovaná.

8. A szakfordító és tolmácsképesítés megszerzésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI.26) MM rendelet (nariadenie ministra školstva 7/1986 o požiadavkách na kvalifikáciu prekladateľov a tlmočníkov) (*Magyar Közlöny* 1986/24.) stanovuje, že kvalifikáciu špecializovaného prekladateľa a tlmočníka majú osoby s kvalifikáciou odborného prekladateľa, odborného prekladateľa – editora, tlmočníka, odborného tlmočníka a konferenčného tlmočníka. Tieto kvalifikácie je možné získať na

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 2010, s. 1).

[3] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1).

[4] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1).

vysokých školách v rámci základnej prípravy alebo celoživotného vzdelávania, ako aj v inštitúciách určených ministrom kultúry. Nariadenie tiež vymedzuje podmienky, za akých možno získať kvalifikáciu, ale neupravuje vydávanie osvedčení o splnení týchto podmienok.

2. Ustanovenia o prejudiciálnom konaní a o odvolaní v záujme zákonnosti

9. § 490 ods. 1 a 2 Trestného poriadku v podstate stanovuje, že vnútroštátny súd môže z úradnej moci alebo na návrh účastníkov konania prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálne otázky v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

10. § 513 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku stanovuje, že proti uzneseniu o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je možné podať riadny opravný prostriedok.

11. § 491 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v podstate stanovuje, že súd znova začne konať v prerušenom trestnom konaní, ak dôvody na jeho prerušenie zanikli.

12. § 667 ods. 1 Trestného poriadku stanovuje, že generálny prokurátor môže na Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko; ďalej len „Kúria“) podať mimoriadny opravný prostriedok nazvaný „odvolanie v záujme zákonnosti“, ktorým sa domáha vyhlásenia nezákonnosti rozsudkov a uznesení vydaných súdmi nižšieho stupňa.

13. § 669 Trestného poriadku stanovuje:

„1. Ak Kúria usúdi, že odvolanie v záujme zákonnosti je dôvodné, rozsudkom konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné, a v opačnom prípade uznesením odvolanie zamietne.

2. Kúria môže v prípade, že konštatuje nezákonnosť napadnutého rozhodnutia, oslobodiť trestne stíhanú osobu spod obvinenia, nepripustiť nútenú lekársku liečbu, zastaviť konanie, uložiť miernejší trest alebo miernejšie ochranné opatrenie, zrušiť napadnuté rozhodnutie a prípadne vrátiť vec na súd, ktorý ju prejednával, aby uskutočnil nové konanie.

3. Nad rámec prípadov uvedených v odseku 2 sa rozhodnutie Kúria [Najvyšší súd] obmedzuje len na konštatovanie nezákonnosti.

…“

II. Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14. Vnútroštátny súd, ktorý zasadá ako sudca Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko) (ďalej len „vnútroštátny súd“), koná vo veci trestného stíhania obvineného IS na základe aktu, ktorým bolo začaté trestné stíhanie a ktorý vydal 26. februára 2018 prokurátor pre V. a XIII. obvod mesta Budapešť (Maďarsko) pre údajné porušenie právnych predpisov o zbraniach a strelive. Obvinený, švédsky štátny príslušník tureckého pôvodu, bol zadržaný v Maďarsku 25. augusta 2015 a v ten istý deň bol vypočutý ako podozrivý. Pred vypočutím požiadal o právneho zástupcu a o tlmočníka. Počas vypočutia, na ktorom sa právny zástupca nemohol zúčastniť, bol obvinený prostredníctvom tlmočníka informovaný o podozreniach, ktoré voči nemu existovali, odmietol však vypovedať, lebo sa nemohol poradiť so svojím právnikom. Po vypočutí bol obvinený prepustený.

15. Obvinený sa zdržiava mimo Maďarska a predvolanie na súd sa vrátilo so zmienkou „nevyzdvihnuté“. Keďže prokurátor navrhuje jednoduchý peňažný trest, vnútroštátny súd je podľa vnútroštátneho práva povinný pokračovať v konaní proti ušlému. Obhajoba obvineného na pojednávaní požiadala o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania a jej žiadosti bolo vyhovené.

16. Vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania poukazuje na to, že článok 5 ods. 1 smernice 2010/64 stanovuje, že členské štáty prijmú konkrétne opatrenia, aby zabezpečili, že poskytnuté tlmočenie a preklady sú poskytované v kvalite, ktorá sa požaduje podľa článku 2 ods. 8 a článku 3 ods. 9 tejto smernice, čo znamená, že kvalita tlmočenia musí byť postačujúca na zabezpečenie spravodlivého procesu, čo sa dosiahne najmä zabezpečením toho, aby podozrivé alebo obvinené osoby v trestnom konaní boli oboznámené s prípadom, ktorý sa proti nim vedie, a aby boli schopné uplatniť svoje právo na obhajobu. Poukazuje aj na to, že článok 5 ods. 2 tej istej smernice stanovuje, že s cieľom podporovať presnosť tlmočenia a prekladu, ako i účinný prístup k nim sa členské štáty usilujú zriadiť register alebo registre nezávislých prekladateľov a tlmočníkov, ktorí sú primerane kvalifikovaní. Podľa vnútroštátneho súdu v konaní nie sú zaznamenané informácie o tom, ako bol tlmočník vybratý a ako boli overené jeho schopnosti, ani o tom, že tlmočník a obvinený si navzájom rozumeli.

17. Okrem toho vnútroštátny súd uvádza, že článok 4 ods. 5 a článok 6 ods. 1 smernice 2012/13 stanovujú, že podozrivé alebo obvinené osoby musia okamžite dostať písomné poučenie o svojich právach napísané v jazyku, ktorému rozumejú, ako aj informácie o trestnom čine, zo spáchania ktorého sú podozrivé alebo obvinené. V tejto súvislosti uvádza, že v Maďarsku neexistuje oficiálny register prekladateľov a tlmočníkov a že maďarské právne predpisy nešpecifikujú, kto a podľa akých kritérií môže byť v trestnom konaní vymenovaný za prekladateľa alebo tlmočníka *ad hoc*, regulovaný je len úradný preklad dokumentov. Podľa vnútroštátneho súdu teda treba odpovedať na otázku, či je sporná vnútroštátna právna úprava a prax zlučiteľná so smernicami o právach stíhaných osôb v Únii a či z právnej úpravy Únie vyplýva, že v prípade nezlučiteľnosti nemôže vnútroštátny súd pokračovať v konaní proti ušlému.

18. Okrem toho vnútroštátny súd poukazuje na to, že od nadobudnutia účinnosti reformy súdnictva v roku 2012 patrí ústredná správa a riadenie súdneho systému do právomoci predsedu Országos Bírósági Hivatal (Národný úrad pre spravodlivosť, Maďarsko; ďalej len „NÚS“), ktorého menuje Národné zhromaždenie na obdobie deviatich rokov, a že tento predseda má rozsiahle právomoci vrátane rozhodovania o pridelení sudcov, menovania predsedov súdov a podávania návrhov na začatie disciplinárnych konaní proti sudcom. Ďalej poukazuje na to, že Národná súdna rada (ďalej len „NSR“) – ktorej členov volia sudcovia – je zodpovedná za dohľad nad konaním predsedu NÚS a v určitých prípadoch za schvaľovanie jeho rozhodnutí. Dňa 2. mája 2018 však NSR vydala správu, podľa ktorej predseda NÚS pravidelne porušoval zákon tým, že bez primeraného odôvodnenia vyhlasoval výberové konania na miesta sudcov a predsedov súdov za neúspešné a že menoval dočasných predsedov súdov podľa vlastného výberu, okrem iného predsedu Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko), ktorý je odvolacím súdom pre vnútroštátny súd. Súčasná situácia sa vyznačuje napätým konfliktom medzi predsedom NÚS a NSR. V tejto súvislosti si vnútroštátny súd kladie otázku, či je také fungovanie NÚS zlučiteľné so zásadou nezávislosti súdnictva zakotvenou v článku 19 ZEÚ a v článku 47 Charty. Ďalej sa pýta, či je v takomto kontexte možné považovať konanie v prejednávanej veci za spravodlivé.

19. Vnútroštátny súd navyše poukazuje na to, že vnútroštátny systém odmeňovania stanovuje pre sudcov nižšie platy než pre prokurátorov a že predseda NÚS a predsedovia súdov svojvoľne rozhodujú o prideľovaní rozličných príplatkov, ktoré sú v porovnaní so základným platom sudcov veľmi vysoké, čo môže predstavovať neprimeraný vplyv a spôsobiť narušenie nezávislosti súdnictva.

20. Za týchto okolností Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tri skupiny prejudiciálnych otázok [prvá otázka písm. a) a b), druhá otázka písm. a) a b), tretia otázka písm. a) a b)].

21. Návrhom na začatie prejudiciálneho konania z 18. novembra 2019 vnútroštátny súd rozhodol doplniť svoj pôvodný návrh a položiť doplňujúce prejudiciálne otázky.

22. V tejto súvislosti vnútroštátny súd vysvetľuje, že po podaní pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania podal generálny prokurátor 19. júla 2019 na základe § 668 Trestného poriadku na Kúria mimoriadny opravný prostriedok proti uzneseniu, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci, pričom ide o „odvolanie v záujme zákonnosti“, a že právoplatným rozhodnutím z 10. septembra 2019 Kúria vyhlásil toto uznesenie za protizákonné, pričom v podstate rozhodol, že položené otázky nie sú relevantné na vyriešenie sporu vo veci samej a že cieľom prvej otázky v skutočnosti nie je výklad práva Únie, ale určenie, že uplatniteľné maďarské právo nie je v súlade so zásadami chránenými právom Únie. Vnútroštátny súd uvádza, že bez ohľadu na deklaratórny účinok rozhodnutia Kúria sa pýta, aký má byť postup v súvislosti s pokračovaním konania vo veci samej, najmä pokiaľ ide o možnú nezlučiteľnosť tohto rozhodnutia s právom Únie.

23. Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že 25. októbra 2019 predseda Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) začal proti sudcovi rozhodujúcemu v prejednávanej veci disciplinárne konanie s doslovným uvedením dôvodov rozhodnutia Kúria z 10. septembra 2019. Na základe informácie od maďarskej vlády o ukončení tohto konania Súdny dvor položil otázku vnútroštátnemu súdu. Vnútroštátny súd v odpovedi z 10. decembra 2019 potvrdil, že dokumentom z 22. novembra 2019 uvedený predseda vzal späť akt o začatí disciplinárneho konania, a uviedol, že nemá v úmysle pozmeniť svoj doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania.

24. Za týchto okolností Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť) rozhodol položiť Súdnemu dvoru doplňujúce prejudiciálne otázky [štvrtá otázka písm. a) až c) a piata otázka]. Vnútroštátny súd teda svojimi dvoma rozhodnutiami položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Má sa článok 6 ZEÚ ods. 1 a článok 5 ods. 2 smernice 2010/64 vykladať v tom zmysle, že na zaručenie práva obvinených, ktorí nepoznajú jazyk konania, na spravodlivý proces musí členský štát zriadiť register nezávislých prekladateľov a tlmočníkov, ktorí sú primerane kvalifikovaní, alebo – ak nezriadi taký register – iným spôsobom zaručiť, aby bolo možné kontrolovať primeranú kvalitu tlmočenia v súdnom konaní?

b) V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku, ak v predmetnej veci z dôvodu neprimeranej kvality tlmočenia nemožno určiť, či bol obvinený informovaný o predmete podozrenia alebo obvinenia, ktoré bolo voči nemu vznesené, má sa článok 6 ods. 1 ZEÚ a článok 4 ods. 5 a článok 6 ods. 1 smernice 2012/13 vykladať v tom zmysle, že za týchto okolností nemožno pokračovať v konaní proti ušlému?

2. a) Má sa zásada nezávislosti sudcov zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, v článku 47 [Charty] a v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie vykladať v tom zmysle, že táto zásada je porušená, ak predseda [NÚS], poverený funkciami ústrednej správy súdov a menovaný parlamentom, ktorý je jediným orgánom, ktorému sa zodpovedá a ktorý ho môže odvolať, obíde výberové konanie a obsadí miesto predsedu súdu – pričom tento predseda má okrem iného právomoci v oblasti prideľovania vecí, začatia disciplinárnych konaní proti sudcom a hodnotenia sudcov – dočasným priamym vymenovaním, pričom sústavne ignoruje názor príslušných orgánov samosprávy sudcov?

   b) V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku, ak sudca, ktorý prejednáva predmetnú vec, má opodstatnené dôvody obávať sa, že bude neoprávnene poškodený z dôvodu svojich súdnych a správnych činností, má sa spomenutá zásada vykladať v tom zmysle, že v tejto veci nie je zaručený spravodlivý proces?

3. a) Má sa zásada nezávislosti sudcov zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, v článku 47 [Charty] a v judikatúre Súdneho dvora vykladať v tom zmysle, že s touto zásadou je nezlučiteľná situácia, v ktorej od 1. septembra 2018 – na rozdiel od praxe uplatňovanej v predchádzajúcich desaťročiach – maďarskí sudcovia dostávajú podľa zákona nižšiu odmenu, než je odmena prokurátorov príslušnej kategórie, ktorí sú zaradení do rovnakej platovej triedy a majú odpracovaný rovnaký počet rokov, a v ktorej s prihliadnutím na hospodársky stav krajiny ich platy vo všeobecnosti nezodpovedajú významu funkcií, ktoré vykonávajú, najmä vzhľadom na prax týkajúcu sa mimoriadnych odmien, ktorú uplatňujú vedúci sudcovia?

   b) Má sa v prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku spomenutá zásada nezávislosti sudcov vykladať v tom zmysle, že za takých okolností nemožno zaručiť právo na spravodlivý proces?

4. a) Je potrebné článok 267 [ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu, na základe ktorého súd posledného stupňa v rámci konania, ktorého cieľom je zjednotenie judikatúry členského štátu, kvalifikuje uznesenie súdu nižšieho stupňa, ktorým bolo začaté prejudiciálne konanie, ako nezákonné, a to bez toho, aby sa to dotklo právnych účinkov predmetného uznesenia, je v rozpore s týmto ustanovením?

   b) Ak je odpoveď na štvrtú otázku písm. a) kladná, má sa článok 267 [ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd má odmietnuť uplatniť rozhodnutia najvyššieho súdneho orgánu v opačnom zmysle a zásadné stanoviská vydané v záujme jednoty práva?

   c) Ak je odpoveď na štvrtú otázku písm. a) záporná, môže sa v takomto prípade v prerušenom trestnom konaní pokračovať, zatiaľ čo prebieha prejudiciálne konanie?

5. Je potrebné zásadu nezávislosti súdnictva, zakotvenú v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a v článku 47 [Charty], ako aj v judikatúre Súdneho dvora, vykladať v tom zmysle, že so zreteľom na článok 267 ZFEÚ je táto zásada porušená v prípade, že je voči sudcovi začaté disciplinárne konanie z dôvodu, že začal prejudiciálne konanie?“

III. Konanie na Súdnom dvore

25. Pripomienky predložila maďarská, holandská a švédska vláda, ako aj Európska komisia.

IV. Analýza

26. Na úvod treba poukázať na to, že maďarská vláda spochybňuje prípustnosť všetkých prejudiciálnych otázok adresovaných Súdnemu dvoru, a to z toho istého dôvodu, ktorým je neexistencia súvislosti s ustanoveniami práva Únie, ktorých výklad sa požaduje vo veci samej, pričom položené otázky opisuje ako irelevantné na vyriešenie sporu. Táto všeobecná výhrada si zasluhuje diferencovanú odpoveď na základe judikatúry Súdneho dvora, a konkrétne jej konsolidovaného vyjadrenia v rozsudku Miasto Łowicz.

27. Súdny dvor v tomto rozsudku pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Z ustálenej judikatúry však tiež vyplýva, že konanie, ktoré upravuje článok 267 ZFEÚ, je nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie potrebný na vyriešenie sporov, ktoré prejednávajú. Odôvodnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba, ktorá je vnútorne spätá s účinným riešením určitého sporu. [5]

28. Ako vyplýva zo samotného znenia článku 267 ZFEÚ, požadované rozhodnutie o prejudiciálnej otázke musí byť „nevyhnutné“ na to, aby umožnilo vnútroštátnemu súdu „vydanie jeho rozhodnutia“ vo veci, ktorá mu bola predložená. Súdny dvor tak opakovane pripomenul, že zo znenia a systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že prejudiciálne konanie predovšetkým predpokladá, že pred vnútroštátnymi súdmi skutočne prebieha konanie, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, pri ktorom budú môcť zohľadniť rozsudok vydaný v prejudiciálnom konaní. Úlohou Súdneho dvora v rámci prejudiciálneho konania je pomôcť vnútroštátnemu súdu pri vyriešení konkrétneho sporu, ktorý prejednáva. V rámci takého konania tak musí medzi uvedeným sporom a ustanoveniami práva Únie, o ktorých výklad sa žiada, existovať taká spojitosť, aby tento výklad bol objektívne nevyhnutný na rozhodnutie, ktoré musí vnútroštátny súd prijať. [6]

29. Z rozsudku Miasto Łowicz vyplýva, že táto súvislosť môže byť priama alebo nepriama. O priamu súvislosť ide vtedy, ak má vnútroštátny súd uplatniť právo Únie, ktorého výklad je potrebný na vecné riešenie sporu vo veci samej. O nepriamu súvislosť ide vtedy, ak rozhodnutie v prejudiciálnom konaní môže vnútroštátnemu súdu poskytnúť výklad práva Únie, ktorý mu umožní rozhodnúť o procesných otázkach práva Únie alebo vnútroštátneho práva, skôr než rozhodne v merite veci v spore, ktorý prejednáva. [7]

30. Na základe týchto spresnení sa domnievam, že odpoveď na námietku neprípustnosti maďarskej vlády je určite záporná v prípade prvej otázky a kladná v prípade druhej a tretej otázky, pričom riešenie v prípade štvrtej a piatej otázky si naopak vyžaduje podrobnejšiu analýzu. V tejto súvislosti, pokiaľ ide o poradie posudzovania otázok, zdá sa mi byť potrebné prednostne preskúmať štvrtú prejudiciálnu otázku v nadväznosti na vnútroštátny procesný vývoj po podaní prvého návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý spočíva konkrétne v tom, že generálny

[5] Rozsudok Miasto Łowicz (body 43 a 44).

[6] Rozsudok Miasto Łowicz (body 45 a 46).

[7] Pozri rozsudok Miasto Łowicz (body 49 až 51). V rozsudku z 25. júna 2020, Ministerio Fiscal (Orgán, ktorý môže prijať žiadosť o medzinárodnú ochranu) (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, bod 49), Súdny dvor uviedol, že zamietnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného vnútroštátnym súdom je možné iba vtedy, ak je zjavné, že konanie podľa článku 267 ZFEÚ je bezpredmetné a v skutočnosti smeruje k tomu, aby Súdny dvor rozhodol na základe vykonštruovaného sporu, alebo ak je zjavné, že právo Únie nemožno priamo ani nepriamo uplatniť na okolnosti prejednávanej veci.

prokurátor podal odvolanie v záujme zákonnosti a Kúria následne vydal rozsudok, ktorým toto rozhodnutie vyhlásil za protizákonné. Túto otázku totiž považujem za predbežnú z hľadiska logiky uvažovania v tom zmysle, že sa týka prípustnosti pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

A. O štvrtej otázke

31. Štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby najvyšší vnútroštátny súd, ktorý prejednáva odvolanie v záujme zákonnosti, prijal rozhodnutie vyhlasujúce za nezákonné uznesenie, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom však toto rozhodnutie nemá vplyv na právne účinky uznesenia, pokiaľ ide o prerušenie konania vo veci samej a pokračovanie prejudiciálneho konania, s odôvodnením, že prejudiciálne otázky nie sú potrebné na vyriešenie sporu a v skutočnosti je ich cieľom konštatovanie nezlučiteľnosti vnútroštátneho práva s právom Únie. Vnútroštátny súd sa Súdneho dvora pýta aj na dôsledky kladnej alebo zápornej odpovede na túto otázku na priebeh konania vo veci samej a na zohľadnenie rozhodnutia súdu vyššieho stupňa vo vzťahu k zásade prednosti práva Únie.

1. O prípustnosti

32. Maďarská vláda na podporu svojej námietky neprípustnosti zdôrazňuje irelevantnosť tejto otázky pre výsledok sporu vo veci samej, keďže Kúria nezrušil rozhodnutie, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania a prerušené trestné konanie, ani vnútroštátnemu súdu neuložil povinnosť zrušiť alebo pozmeniť toto rozhodnutie. Priebeh súdneho konania preto v nijakom prípade nie je narušený a Súdny dvor v konečnom dôsledku môže predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania považovať za prípustný.

33. Túto argumentáciu podľa môjho názoru nemožno uznať, lebo dotknutú prejudiciálnu otázku treba považovať za prípustnú z dôvodu nepriamej, ale skutočnej súvislosti medzi sporom vo veci samej a článkom 267 ZFEÚ. Prostredníctvom štvrtej prejudiciálnej otázky a výkladu tohto ustanovenia, o ktorý žiada, sa totiž vnútroštátny súd neusiluje objasniť podstatu sporu, ktorý prejednáva a ktorý sa sám osebe týka iných otázok práva Únie, ale problém procesnej povahy, ktorý musí vyriešiť *in limine litis*, lebo sa týka podmienok pokračovania konania vo veci samej v nadväznosti na rozsudok, ktorým Kúria vyhlásil za protizákonné rozhodnutie o podaní pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania. [8]

34. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že podľa § 490 ods. 1 Trestného poriadku „súd môže z úradnej moci alebo na návrh účastníkov konania položiť [Súdnemu dvoru] prejudiciálne otázky v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania v súlade s pravidlami stanovenými v Zmluvách, ktoré tvoria základ Európskej únie“. Podľa odsekov 2 a 3 tohto ustanovenia súd uznesením rozhodne buď o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania a súčasnom prerušení konania, alebo o zamietnutí žiadosti o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Keď generálny prokurátor podal odvolanie v záujme zákonnosti na základe § 667 ods. 1 Trestného poriadku, Kúria uskutočnil preskúmanie zákonnosti pôvodného rozhodnutia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania z hľadiska § 490 Trestného poriadku.

[8] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 99).

35. Z rozsudku Kúria vyplýva, že uvedený súd sa usiloval preskúmať, či existuje dôvod na to, aby vnútroštátny súd položil prejudiciálne otázky, čo je určujúce pre zákonnosť následného prerušenia trestného konania. Dospel tak k záveru, že uvedené otázky nie sú potrebné na účely vyriešenia sporu, keďže v skutočnosti sú bezpredmetné alebo nesúvisia so skutkovými okolnosťami sporu,[9] pričom prvé otázky navyše ani nemajú za cieľ výklad práva Únie, ale určenie nesúladu uplatniteľného maďarského práva s právom Únie.[10] Kúria na základe toho konštatoval, že vnútroštátny súd uznesením, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania a prerušil trestné konanie, porušil právnu úpravu trestného konania, konkrétne ustanovenia § 490 Trestného poriadku. Za týchto okolností síce Kúria nezrušil pôvodné rozhodnutie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vyhlásil ho však za protizákonné z hľadiska maďarského právneho poriadku.[11]

36. Vnútroštátny súd sa vzhľadom na toto rozhodnutie Kúria pýta, ako má postupovať z hľadiska viacerých skutočností. V prvom rade sa odvoláva na § 491 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, podľa ktorého súd znova začne konať v prerušenom konaní, ak dôvody na jeho prerušenie zanikli, čo môže nastať v prípade, že by sa tieto dôvody považovali za nezákonné ako v prejednávanej veci. Vnútroštátny súd ďalej poukázal na to, že vzhľadom na jeho postavenie a na právne predpisy týkajúce sa najmä hodnotenia sudcov mu prináleží vo všeobecnosti rešpektovať zákonnosť a dodržiavať usmernenia judikatúry súdov vyššieho stupňa, a teda sa zdržať prijímania akýchkoľvek nezákonných súdnych rozhodnutí. Nakoniec aj keď rozhodnutie Kúria nie je právne záväzné, bolo uverejnené v úradnej zbierke zásadných rozhodnutí, ktorej cieľom je zabezpečiť jednotnosť vnútroštátneho práva, a vnútroštátny súd sa od neho môže odchýliť, len ak výslovne odôvodní svoje stanovisko.

37. Treba poukázať na to, že deklaratórny účinok rozhodnutia Kúria a nepozmenená situácia *inter partes* nepresahujú rámec fázy návrhu na začatie prejudiciálneho konania a prerušenia konania vo veci samej až do vydania rozsudku Súdneho dvora. Následná otázka trestnoprávnej zodpovednosti obvineného nie je dotknutá a rozhodne sa o nej právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu, ktoré bude založené na pôvodnom uznesení o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré je podľa právoplatného rozhodnutia Kúria v maďarskom právnom poriadku nezákonné. Je zaujímavé poukázať na to, že Kúria v rámci odôvodnenia[12] uvádza, že súd nižšieho stupňa má právomoc prerušiť trestné konanie, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky, a to len „s cieľom vydať zákonné a dôvodné rozhodnutie *vo veci samej*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Z takého odôvodnenia vyplýva, že nezákonnosť predbežného rozhodnutia o prerušení konania má nevyhnutne takú povahu, že môže ovplyvniť zákonnosť konečného rozhodnutia vo veci samej. Je však nesporné, že proti rozhodnutiu vo veci samej o tejto zodpovednosti je podľa vnútroštátneho práva možné podať riadny opravný prostriedok, a to ani nespomínam perspektívu nového odvolania v záujme zákonnosti, ktorý podáva generálny prokurátor.

38. Z rozhodnutia o podaní doplňujúceho návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd má na základe možných odpovedí Súdneho dvora na otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti rozhodnutia Kúria s článkom 267 ZFEÚ tieto alternatívy:

– Pokiaľ mohol Kúria právoplatne vyhlásiť za nezákonné rozhodnutie o podaní pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania, prináleží mu pokračovať v trestnom konaní

9 Pozri body 61 a 70 rozsudku Kúria.

10 Pozri bod 64 rozsudku Kúria.

11 V bode 20 rozsudku Kúria je uvedené, že odvolanie v záujme zákonnosti môže zabrániť situácii, v ktorej nebude možné vylúčiť uplatnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je v zásade protizákonné.

12 Pozri bod 75 rozsudku Kúria.

a rozhodnúť o zodpovednosti obvineného len na základe vnútroštátneho spisu, pričom prvú, druhú a tretiu prejudiciálnu otázku treba na tento účel považovať za úplne irelevantnú. [13]

– Pokiaľ Kúria nebol oprávnený vyhlásiť uvedené rozhodnutie za nezákonné, prináleží mu uplatniť právo Únie v zmysle výkladu poskytnutého v rozsudku Súdneho dvora, aby rozhodol v merite sporu vo veci samej, pričom v mene prednosti práva Únie vylúči uplatnenie rozsudku Kúria.

39. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy môže odpoveď Súdneho dvora na štvrtú otázku podľa môjho názoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu výklad práva Únie, v tomto prípade článku 267 ZFEÚ, ktorý mu umožní rozhodnúť o procesnej otázke podľa vnútroštátneho práva, skôr než rozhodne o merite sporu vo veci samej, ktorý prejednáva. [14] Je preto v plnej miere prípustná.

2. O veci samej

40. Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že podľa maďarského procesného trestného práva, hoci neexistuje riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania a o prerušení konania vo veci samej, tento akt môže byť predmetom mimoriadneho opravného prostriedku, konkrétne odvolania v záujme zákonnosti, ktorý podá generálny prokurátor na Kúria a ktorý má zabezpečiť jednotu vnútroštátneho práva. Súd vyššieho stupňa, na ktorý je podaný tento opravný prostriedok, má právomoc vyhlásiť uvedené rozhodnutie za nezákonné, pričom toto konštatovanie má vplyv len do budúcnosti.

41. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pokiaľ ide o súdny orgán, ktorého rozhodnutia môžu byť predmetom opravných prostriedkov vnútroštátneho práva, článok 267 ZFEÚ nebráni tomu, aby v prípade rozhodnutí takéhoto súdneho orgánu, ktorý sa obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, mohli byť podané zvyčajné opravné prostriedky stanovené vnútroštátnym právom. Výsledok takéhoto opravného prostriedku by však nemal obmedziť právomoc obrátiť sa na Súdny dvor, ktorú zveruje článok 267 ZFEÚ vnútroštátnemu súdu, ak sa domnieva, že vo veci v konaní na tomto súde vznikli otázky týkajúce sa výkladu ustanovení práva Únie, ktoré si vyžadujú rozhodnutie Súdneho dvora. Súdny dvor tak rozhodol, že táto právomoc nemôže byť spochybnená uplatnením takých pravidiel vnútroštátneho práva, ktoré umožňujú súdnemu orgánu v odvolacom konaní zmeniť rozhodnutie nariaďujúce podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, zrušiť tento návrh a nariadiť súdnemu orgánu, ktorý uvedené rozhodnutie vydal, aby pokračoval v prerušenom vnútroštátnom konaní. [15] V situácii, keď vec druhýkrát prejednával súd prvého stupňa po tom, čo súd poslednej inštancie zrušil jeho rozsudok, Súdny dvor rovnako rozhodol, že uvedený súd prvého stupňa môže vec postúpiť Súdnemu dvoru na základe článku 267 ZFEÚ bez ohľadu na to, že vo vnútroštátnom práve existuje ustanovenie, podľa ktorého sú súdy viazané právnym posúdením súdu vyššieho stupňa.

[13] Znenie štvrtej otázky písm. c) v sebe podľa môjho názoru v tomto smere ukrýva určitú nejednoznačnosť, v dôsledku ktorej Súdny dvor nemôže poskytnúť užitočnú odpoveď v rámci prejudiciálneho konania, ktorého priebeh nie je ovplyvnený rozhodnutím Kúria. Formulácia tejto otázky, ktorá zdôrazňuje problém časovosti, by mala zmysel, len ak by sa Súdny dvor zaoberal doplňujúcim návrhom na začatie prejudiciálneho konania samostatne a prednostne, čo však neplatí, lebo všetky otázky sú spojené v rámci jedného prejudiciálneho konania, v ktorom Súdny dvor vydá jediné rozhodnutie. Inými slovami a na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia a holandská vláda, nejde o to, či má vnútroštátny súd čakať na odpoveď Súdneho dvora bez toho, aby „medzičasom“ pokračoval v prerušenom vnútroštátnom konaní.

[14] Rozsudok Miasto Łowicz (bod 51).

[15] Rozsudky zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, body 89, 93, 95 a 98), a zo 16. januára 1974, Rheinmühlen-Düsseldorf (166/73, EU:C:1974:3).

42. Treba konštatovať, že tieto dve riešenia sú irelevantné, lebo Kúria svojím rozsudkom nezrušil uznesenie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, nenariadil vnútroštátnemu súdu, aby ho zrušil alebo pozmenil, a dokonca ani to, aby pokračoval v pôvodne prerušenom trestnom konaní. Súd vyššieho stupňa konštatoval nezákonnosť, ale nenapravil ju. Faktom však zostáva, že analýza tohto rozhodnutia sa nemôže zastaviť pri tomto konštatovaní a len pri jeho výroku, ktorý je nevyhnutne potrebné vykladať z hľadiska odôvodnenia, od ktorého je neoddeliteľný.

43. Kúria v rámci tohto rozsudku skúmal zákonnosť rozhodnutia o podaní pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania z hľadiska § 490 Trestného poriadku, ktorý je považovaný za „projekciu“ požiadaviek práva Únie v oblasti návrhov na začatie prejudiciálneho konania do vnútroštátneho práva.[16] V súlade s týmto jedinečným predpokladom spolu s formálnymi preventívnymi opatreniami týkajúcimi sa dodržiavania právomoci Súdneho dvora Kúria vykonal istú formu skúmania prípustnosti rozhodnutia o podaní pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania s cieľom určiť, či je odpoveď na otázky, ktoré položil súd v príslušnej veci, potrebná na rozhodnutie vo veci samej. Na základe tejto analýzy dospel k záveru, že prvá otázka je v skutočnosti bezpredmetná a druhá a tretia otázka s vecou nijako nesúvisí. Ešte prekvapivejší je druhý dôvod nezákonnosti, ktorý Kúria konštatoval v súlade s návrhom generálneho prokurátora, pokiaľ ide o prvú otázku, a to že v skutočnosti v nej nejde o výklad práva Únie, ale o určenie, že uplatniteľné maďarské právo nie je v súlade so zásadami chránenými právom Únie. Tento dôvod súvisiaci s posúdením účelu prejudiciálnych otázok zodpovedá uplatňovaniu ustálenej judikatúry najvyššieho vnútroštátneho súdu Maďarska, ale v tejto veci s tou priťažujúcou okolnosťou, že toto riešenie sa týka samotného návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a nie rozhodnutia, ktorým súd rozhodujúci vo veci samej odmietol vyhovieť žiadosti účastníka konania o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

44. Takto odôvodnený rozsudok podľa môjho názoru zasahuje do možnosti vnútroštátneho súdu podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, a teda porušuje článok 267 ZFEÚ v zmysle jeho výkladu Súdnym dvorom.

45. V tejto súvislosti treba po prvé pripomenúť, že podľa článku 19 ZEÚ vnútroštátnym súdom a Súdnemu dvoru prislúcha, aby zaručili plné uplatňovanie práva Únie vo všetkých členských štátoch a súdnu ochranu práv, ktoré pre jednotlivca vyplývajú z tohto práva. Základom celého takto koncipovaného súdneho systému je predovšetkým konanie o prejudiciálnej otázke upravené v článku 267 ZFEÚ, ktoré má za cieľ – prostredníctvom nastoleného dialógu medzi súdmi, konkrétne medzi Súdnym dvorom a súdmi členských štátov – zabezpečiť jednotný výklad práva Únie, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva vytvoreného Zmluvami.[17]

46. Článok 267 ZFEÚ poskytuje vnútroštátnym súdom rozsiahlu právomoc obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že právne veci, o ktorých rozhodujú, vyvolávajú otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie potrebných na rozhodnutie sporu, ktorý im bol predložený. Vnútroštátne súdy môžu využiť túto možnosť v ktoromkoľvek okamihu konania, ktorý považujú za vhodný. Pravidlo vnútroštátneho práva, či už ide o právne predpisy alebo o judikatúru, tak nemôže vnútroštátnemu súdu zabrániť, aby využil uvedenú možnosť, ktorá je totiž neoddeliteľnou súčasťou systému spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom stanoveného článkom 267 ZFEÚ a patrí k funkciám súdu povereného uplatňovaním práva Únie, ktoré toto ustanovenie zveruje vnútroštátnym súdom.[18]

[16] Pozri body 47 a 66 rozsudku Kúria.

[17] Rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158, body 36 a 37).

[18] Rozsudok Miasto Łowicz (body 56 a 57) a rozsudok z 5. apríla 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, bod 34).

47. Takto vymedzený prejudiciálny dialóg nie je trojstranným vzťahom, ktorý by zahŕňal aj iný súd ako Súdny dvor a vnútroštátny súd, ktorý by mohol samostatne posudzovať relevantnosť potreby podať návrh na začatie prejudiciálneho konania a následne konštatovať jeho nezákonnosť v dôsledku toho, že nevykazuje tieto vlastnosti.[19] Táto situácia je v rozpore s tým, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je založený na dialógu medzi dvoma súdmi, ktorého začatie v plnej miere závisí od toho, ako vnútroštátny súd posúdi relevantnosť a nevyhnutnosť tohto návrhu, s výhradou obmedzeného overenia zo strany Súdneho dvora.[20] Inými slovami, posúdenie prípustnosti prejudiciálnych otázok je výlučnou právomocou Súdneho dvora.

48. Po druhé účinnosť práva Únie by bola ohrozená, ak by výsledok opravného prostriedku podaného na najvyšší vnútroštátny súd mohol brániť vnútroštátnemu súdu prejednávajúcemu spor, ktorý sa riadi právom Únie, vo výkone právomoci položiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa výkladu alebo platnosti práva Únie, ktorú mu priznáva článok 267 ZFEÚ, aby mohol rozhodnúť, či s ním vnútroštátne ustanovenie je alebo nie je zlučiteľné.[21] Práve to podľa môjho názoru platí pre rozsudok Kúria, v ktorom Kúria uskutočnil analýzu účelu prejudiciálnych otázok položených Súdnemu dvoru v súlade s ustálenou judikatúrou v tomto smere s cieľom zabrániť skúmaniu zlučiteľnosti vnútroštátnych noriem z hľadiska práva Únie. Taká súdna prax môže viesť k tomu, že vnútroštátny súd, ktorý má pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátneho práva s právom Únie, radšej nepoloží prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru, aby sa vyhol vyhláseniu nezákonnosti rozhodnutia o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania a o prerušení konania vo veci samej, ktoré môže ohroziť platnosť budúceho rozhodnutia vo veci samej.[22]

49. Po tretie z ustálenej judikatúry vyplýva, že rozsudok, ktorý Súdny dvor vydá v prejudiciálnom konaní, je pre vnútroštátny súd záväzný, pokiaľ ide o výklad alebo platnosť dotknutých aktov inštitúcií Únie pre vyriešenie sporu vo veci samej.[23] Ak dostal súd, ktorý rozhoduje v prvom alebo v poslednom stupni, odpoveď Súdneho dvora na otázku týkajúcu sa výkladu práva Únie, ktorú Súdnemu dvoru položil, musí tento súd sám urobiť všetko potrebné na to, aby bol tento výklad práva Únie uplatnený.[24] Článok 267 ZFEÚ od vnútroštátneho súdu požaduje, aby plne uplatňoval výklad práva Únie, ktorý podal Súdny dvor.[25] V prejednávanej veci sa domnievam, že plnenie tejto povinnosti vnútroštátnym súdom je narušené rozsudkom najvyššieho vnútroštátneho súdu uverejneným v zbierke zásadných rozhodnutí, ktorý právoplatne konštatuje nezákonnosť z hľadiska vnútroštátneho právneho poriadku v prípade uznesenia, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania pred rozhodnutím v merite veci, ktorým bude vyriešený spor vo veci samej a do ktorého musí byť zahrnutá odpoveď Súdneho dvora, pokiaľ ide o požadovaný výklad práva Únie.

[19] V bode 26 pripomienok k prvému návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa maďarská vláda nebojí uviesť, že je opodstatnené, aby Súdny dvor v rámci posudzovania prípustnosti prejudiciálnych otázok „zohľadnil názor Kúria“, keďže Kúria výslovne uviedol svoje stanovisko k relevantnosti týchto otázok.

[20] Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, body 91 a 96), a z 27. februára 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, bod 31). Ako uviedol generálny advokát Poiares Maduro v návrhoch, ktoré predniesol vo veci Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:294), „prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd stáva súčasťou diskusie o práve [Únie] bez toho, aby závisel od iných vnútroštátnych zložiek moci alebo súdnych orgánov… Cieľom Zmluvy nebolo filtrovanie takého dialógu akýmikoľvek inými vnútroštátnymi súdmi bez ohľadu na to, aká môže byť hierarchia súdnej moci v danom štáte“.

[21] Pozri rozsudok z 22. júna 2010, Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 45).

[22] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov (C-614/14, EU:C:2016:514, bod 25).

[23] Pozri rozsudok z 5. októbra 2010, Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, bod 29).

[24] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, bod 42).

[25] Pozri rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov (C-614/14, EU:C:2016:514, bod 28).

50. Zdá sa teda, že rozsudok Kúria môže spochybniť základné charakteristiky systému spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedeného článkom 267 ZFEÚ a prednosť práva Únie vo vnútroštátnom právnom poriadku.

51. Nakoniec treba uviesť, že Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatňovaním ustanovení práva Únie, má povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto noriem, pričom v prípade potreby *ex offo* neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr. Ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bráni vykonaniu postupu upraveného v článku 267 ZFEÚ, sa musí vylúčiť bez toho, aby dotknutý súd musel navrhnúť zrušenie alebo čakať na predchádzajúce zrušenie tohto vnútroštátneho ustanovenia legislatívnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom.[26] Akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku, ako aj legislatívna, administratívna alebo súdna prax, ktoré by mohli oslabiť účinnosť uplatňovania práva Únie tým, že príslušnému vnútroštátnemu súdu, ktorý aplikuje toto právo, nepriznávajú ani vo chvíli tohto uplatnenia právomoc urobiť všetko, čo je nevyhnutné na neuplatnenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú prekážkou plnej účinnosti noriem Únie, sú totiž nezlučiteľné s požiadavkami, ktoré sú podstatou práva Únie.[27]

52. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem odpovedať na štvrtú otázku tak, že v prípade existencie ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré sa týkajú uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku určeného na zjednotenie tohto práva proti rozhodnutiu o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa má článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni uplatneniu takých ustanovení, ktoré umožňujú súdu vyššieho stupňa vyhlásiť toto rozhodnutie za nezákonné bez následkov na jeho právne účinky, pokiaľ ide o prerušenie konania vo veci samej a pokračovanie prejudiciálneho konania, s odôvodnením, že položené prejudiciálne otázky nie sú potrebné na vyriešenie sporu a ich cieľom je konštatovať nezlučiteľnosť vnútroštátneho práva s právom Únie. Prednosť práva Únie ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť uplatnenie takých ustanovení a súdnych rozhodnutí, ktorými sa vykonávajú.

B. O prvej otázke

1. O prípustnosti

53. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad právnej normy Únie nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi nevyhnutnými na poskytnutie užitočnej odpovede na položené otázky.[28]

54. V prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru jasne nevyplýva, že dotknutá situácia zodpovedá jednému z týchto prípadov. Naopak, vnútroštátny súd momentálne vedie trestné konanie proti ušlému IS, švédskemu štátnemu príslušníkovi tureckého pôvodu, ktorý je stíhaný za porušenie zákona o strelných zbraniach a strelive na základe vyšetrovania, v ktorom bola dotknutá osoba vypočutá políciou v prítomnosti tlmočníka, ktorý jej preložil poučenie o jej

[26] Rozsudok z 2. marca 2021, A. B. a i. (Menovanie sudcov najvyššieho súdu – prostriedky nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 141).

[27] Pozri rozsudky z 22. júna 2010, Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, body 43 a 44), a z 5. apríla 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, body 40 a 41).

[28] Pozri rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 97 a 98).

právach a o podozreniach voči nej. Treba konštatovať, že pokiaľ ide o podstatu veci, spor vo veci samej vykazuje zjavnú súvislosť s právom Únie, najmä s ustanoveniami smerníc 2010/64 a 2012/13, ktorých sa týka prvá prejudiciálna otázka, a teda že vnútroštátny súd bude musieť uplatniť toto právo na účely rozhodnutia vo veci samej.

55. Tvrdenia maďarskej vlády nemôžu spochybniť toto konštatovanie a prípustnosť prejudiciálnej otázky, ktorá z neho vyplýva. Sú teda bezpredmetné úvahy týkajúce sa údajnej jednoduchosti skutkového a právneho posúdenia veci samej a neexistencie potreby výkladu práva Únie, keďže spis v konaní proti IS údajne neobsahuje nič, čo by vyvolávalo pochybnosti o dostatočnej kvalite tlmočenia. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že vnútroštátne súdy majú tú najširšiu možnosť obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že vec, ktorú prejednávajú, vyvoláva otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie, ktoré si vyžadujú rozhodnutie z ich strany. [29] Inými slovami, aj keby odpoveď na prvú otázku neumožňovala nijaké pochybnosti, táto skutočnosť nemôže vnútroštátnemu súdu brániť v položení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru a nemá za následok neprípustnosť takto položenej otázky.

2. O pôsobnosti a preformulovaní prejudiciálnej otázky

56. Treba pripomenúť, že v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zavedeného článkom 267 ZFEÚ prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávaný spor. Vzhľadom na to Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. Povinnosťou Súdneho dvora je totiž vykladať všetky ustanovenia práva Únie, ktoré vnútroštátne súdy potrebujú na rozhodovanie o sporoch, ktoré im boli predložené, aj keď tieto ustanovenia nie sú výslovne spomenuté v otázkach položených Súdnemu dvoru týmito súdmi. V dôsledku toho hoci z formálneho hľadiska vnútroštátny súd svoje otázky obmedzil iba na výklad určitých ustanovení práva Únie, táto okolnosť nebráni Súdnemu dvoru podať vnútroštátnemu súdu všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci, ktorá mu bola predložená, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátny súd uviedol alebo neuviedol v znení svojich otázok. V tejto súvislosti Súdnemu dvoru prináleží zo všetkých skutočností, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania abstrahovať prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet konania vo veci samej. [30]

57. Vzhľadom na znenie oboch častí otázky sa vnútroštátny súd Súdneho dvora pýta na výklad článku 5 ods. 2 smernice 2010/64 (prvá časť), ako aj článku 4 ods. 5 a článku 6 ods. 1 smernice 2012/13, pričom odkazuje aj na článok 6 ods. 1 ZEÚ (druhá časť).

58. Vzhľadom na skutkové okolnosti konania vo veci samej a s cieľom poskytnúť na prejudiciálnu otázku užitočnú a čo najúplnejšiu odpoveď nie je možné obmedziť skúmanie položenej otázky len na aspekty, ktoré výslovne uviedol vnútroštátny súd. Treba rozšíriť jej pôsobnosť a zohľadniť niekoľko ďalších ustanovení smerníc 2010/64 a 2012/13, ako aj smernicu 2016/343 a článok 47 Charty. Navrhujem preto takto preformulovať obe časti otázky:

– Majú sa články 2, 3 a 5 smernice 2010/64 vykladať v tom zmysle, že od členských štátov požadujú, aby zabezpečili podozrivým alebo stíhaným osobám, ktoré nehovoria alebo nerozumejú jazyku trestného konania, právo na dostatočne kvalitné tlmočenie, aby bolo

[29] Rozsudok z 11. septembra 2014, A (C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 35).

[30] Rozsudok z 13. júna 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, body 39 a 40).

zaručené spravodlivé konanie, a to zriadením registra nezávislých prekladateľov a tlmočníkov s požadovanou kvalifikáciou a/alebo súdnou kontrolou tejto kvality?

– Majú sa ustanovenia smerníc 2010/64, 2012/13 a 2016/343 v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bránia možnosti viesť konanie proti ušlému v prípade stíhanej osoby, ktorá nehovorí alebo nerozumie jazyku trestného konania a u ktorej nie je z dôvodu nedostatočného tlmočenia možné určiť, že bola v priebehu vyšetrovania informovaná o podozreniach alebo obvineniach voči nej?

3. O veci samej

59. Od prijatia rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34) boli v rámci súdnej spolupráce v trestných veciach postupne zavedené právne nástroje, ktorých koordinované uplatňovanie má posilniť dôveru členských štátov voči ich jednotlivým právnym poriadkom s cieľom zabezpečiť uznávanie a výkon rozsudkov v trestných veciach v Únii, aby sa zabránilo beztrestnosti páchateľov trestných činov. [31]

60. Smernice 2010/64, 2012/13 a 2016/343 sú súčasťou tohto súboru právnych nástrojov, ktoré konkretizujú plán prijatý Radou v roku 2009, ktorého cieľom je posilnenie práv osôb v trestnom konaní a ktorý uvítala Európska rada a bol vyhlásený za súčasť Štokholmského programu. [32] Všetky tieto normy sekundárneho práva sú určené na posilnenie procesných práv podozrivých alebo stíhaných osôb v trestnom konaní s cieľom zaručiť im právo na spravodlivý proces, a ako je uvedené v ich odôvodneniach, na tento účel sa opierajú o práva stanovené najmä v článkoch 6, 47 a 48 Charty. Pôsobnosť jednotlivých smerníc je napokon vymedzená takmer rovnako, aby zahŕňala celú šírku trestného konania od okamihu, keď príslušné orgány členského štátu informujú osoby o tom, že sú podozrivé alebo stíhané za spáchanie trestného činu, až po ukončenie konania prijatím rozhodnutia, ktoré má s konečnou platnosťou určiť, či tieto osoby spáchali uvedený trestný čin. [33] Pri odpovedi na položenú otázku je podľa môjho názoru potrebný komplexný prístup a pochopenie smerníc 2010/64, 2012/13 a 2016/343.

a) O prvej časti otázky

61. Vnútroštátny súd sa pýta na právo na tlmočenie v dostatočnej kvalite, ktoré stanovuje smernica 2010/64, pokiaľ ide o jeho uplatňovanie a kontrolu.

62. Podľa odôvodnenia 17 smernice 2010/64 spoločné minimálne pravidlá, ktoré obsahuje, by mali zabezpečiť bezplatnú a „primeranú“ jazykovú pomoc, ktorá umožní podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nehovoria jazykom konania alebo mu nerozumejú, plne uplatniť ich právo na obhajobu a mala by zaručiť spravodlivý proces. Článok 1 ods. 1 smernice 2010/64

[31] Pozri rozsudok z 12. decembra 2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg a Openbaar Ministerie (Prokurátori z Lyonu a z Tours) (C-566/19 PPU a C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, bod 43).

[32] Uznesenie Rady z 30. novembra 2009 o pláne na posilnenie procesných práv podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní (Ú. v. EÚ C 295, 2009, s. 1) a Štokholmský program – otvorená a bezpečná [E]urópa, ktorá slúži občanom a chráni ich, bod 2.4 (Ú. v. EÚ C 115, 2010, s. 1).

[33] Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že IS je v spore vo veci samej stíhaný v rámci trestného konania, ktoré sa začalo vyšetrovaním, v priebehu ktorého bol počas svojho zadržania vypočutý políciou za pomoci tlmočníka, lebo nerozumel jazyku konania, a že ešte nebolo vydané právoplatné rozhodnutie, ktoré by určovalo, či je vinný zo spáchania dotknutého trestného činu. Za týchto okolností treba vychádzať z toho, že smernice 2010/64, 2012/13 a 2016/343 sa vzťahujú na dotknutú osobu i na toto vnútroštátne konanie.

stanovuje právo na tlmočenie a preklad najmä v rámci trestného konania. Predmetom práva na tlmočenie upraveného v článku 2 smernice 2010/64 je tlmočnícky preklad ústnych komunikácií medzi podozrivými alebo obvinenými osobami a vyšetrovateľmi, súdnymi orgánmi alebo prípadne právnym zástupcom. Inými slovami, aby bol garantovaný spravodlivý proces a dotknutá osoba bola schopná uplatniť svoje právo na obhajobu, toto ustanovenie zabezpečuje, aby sa táto osoba mohla vyjadriť v jazyku, ktorému rozumie, ak je vyzvaná vypovedať najmä v rámci trestného konania, či už priamo pred príslušnými súdnymi orgánmi alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Článok 3 smernice 2010/64 upravuje právo na preklad určitých základných dokumentov vypracovaných príslušnými orgánmi v jazyku konania, medzi ktoré patrí okrem iného každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody, každá obžaloba alebo obvinenie a každý rozsudok. [34]

63. Okrem toho článok 5 ods. 1 smernice 2010/64 v spojení s článkom 2 ods. 8 a s článkom 3 ods. 9 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie dostatočnej kvality tlmočenia a prekladu, ktorá zaručí spravodlivé súdne konanie, čo znamená, že toto tlmočenie alebo preklad musí podozrivým alebo stíhaným osobám umožniť prinajmenšom oboznámiť sa s obvineniami, ktoré sú proti nim uvádzané, a uplatniť si právo na obhajobu.

64. Smernica 2010/64 síce členským štátom jednoznačne ukladá presnú povinnosť výsledku v oblasti kvality tlmočenia a prekladu, zjavne im však ponecháva právomoc voľnej úvahy, pokiaľ ide o spôsob jej vykonania. Na rozdiel od toho, čo je uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, tak jednoduchý doslovný výklad článku 5 ods. 2 smernice 2010/64, v ktorom je použité sloveso „snažiť sa“, ukazuje, že zriadenie registra nezávislých prekladateľov a tlmočníkov s požadovanou kvalifikáciou nie je povinné. Existencia či neexistencia takého registra, ako je to v Maďarsku podľa vyjadrení vlády tohto štátu, teda sama osebe neurčuje dodržiavanie alebo nedodržiavanie povinnosti členských štátov, ktorú som uviedol v predchádzajúcom bode týchto návrhov.

65. Na zabezpečenie účinnosti práva na primeranú jazykovú pomoc smernica 2010/64 ešte členským štátom ukladá povinnosť upraviť v rámci postupov stanovených vnútroštátnym právom kontrolu kvality tlmočenia a prekladu. Okrem práva napadnúť rozhodnutie konštatujúce, že nie je potrebné tlmočenie alebo preklad dokumentov, článok 2 ods. 5 a článok 3 ods. 5 tejto smernice stanovujú, že po poskytnutí týchto služieb musia mať podozrivé alebo stíhané osoby možnosť sťažovať sa, že kvalita tlmočenia alebo prekladu nie je dostatočná na zabezpečenie spravodlivého súdneho konania. Aj tu musím poukázať na to, že smernica 2010/64 okrem iniciatívy kontroly neupravuje podmienky uplatnenia tejto sťažnosti. Z vyššie uvedených článkov v spojení s odôvodneniami 24 a 25 smernice 2010/64 vyplýva, že toto právo sťažovať sa členským štátom neukladá povinnosť upraviť postup podávania sťažností alebo osobitný mechanizmus.

66. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem odpovedať na prvú časť prvej otázky tak, že články 2, 3 a 5 smernice 2010/64 sa majú vykladať v tom zmysle, že ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť podozrivým alebo stíhaným osobám, ktoré nehovoria jazykom trestného konania alebo mu nerozumejú, možnosť sťažovať sa na nedostatočnú kvalitu tlmočenia, ktorá im neumožňuje oboznámiť sa s obvineniami, ktoré sú voči nim uvádzané, a uplatniť si právo na obhajobu. Článok 5 ods. 2 smernice 2010/64 členským štátom neukladá povinnosť zriadiť register nezávislých prekladateľov a tlmočníkov s požadovanou kvalifikáciou.

[34] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686, body 33, 40, 44 a 45).

b) O druhej časti otázky

67. Vnútroštátny súd sa pýta na následky porušenia práva na informácie stíhanej osoby, u ktorej nie je možné preukázať, že si bola vedomá podozrení alebo obvinení voči nej z dôvodu neposkytnutia primeraného tlmočenia, na priebeh trestného konania proti ušlému, ktoré sa voči nej vedie. Táto otázka podľa môjho názoru závisí od posúdenia dodržania práva na obhajobu a spravodlivého súdneho konania, ktoré nevyhnutne súvisí s právami výslovne stanovenými v smernici 2012/13, ktorá je v otázke spomenutá, a týka sa aj smernice 2016/343.

68. Hoci vnútroštátnemu súdu prislúcha zistiť, či vo veci samej boli dodržané ustanovenia smernice 2012/13 a ktoré osobitné opatrenia je prípadne potrebné prijať na tieto účely, úlohou Súdneho dvora je ukázať mu objektívne prvky, na základe ktorých treba takéto posúdenie uskutočniť. [35]

69. Z odôvodnení 10 a 14 smernice 2012/13 vyplýva, že jej cieľom je prostredníctvom prijatia spoločných minimálnych pravidiel upravujúcich právo na informácie v trestnom konaní posilniť vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi v jednotlivé systémy trestného súdnictva. Článok 1 smernice 2012/13 jasne stanovuje, že smernica vymedzuje pravidlá týkajúce sa práva podozrivých alebo stíhaných osôb byť informované o svojich právach v trestnom konaní a o obvineniach, ktoré sú voči nim vznesené. [36] Výklad článku 3 v spojení s článkom 6 smernice 2012/13 potvrdzuje, že právo uvedené v jej článku 1 sa týka prinajmenšom dvoch rôznych práv. [37]

70. Na jednej strane podozrivé alebo stíhané osoby musia byť podľa článku 3 tejto smernice informované minimálne o určitých procesných právach, ktorých zoznam je uvedený v tomto ustanovení, pričom ide o právo na prístup k advokátovi, nárok na bezplatné právne poradenstvo a podmienky poskytnutia takéhoto poradenstva, právo na informácie o obvinení, právo na tlmočenie a preklad a právo nevypovedať. [38] Ak sú podozrivé alebo stíhané osoby zatknuté alebo zadržané, článok 4 smernice 2012/13 ukladá členským štátom povinnosť poskytnúť im písomné poučenie najmä o vyššie uvedených procesných právach. Článok 4 ods. 5 tejto smernice stanovuje, že toto poučenie musí byť dotknutým osobám poskytnuté v jazyku, ktorému rozumejú, a ak písomné poučenie o právach nie je v príslušnom jazyku k dispozícii, musia byť podozrivé alebo obvinené osoby informované o svojich právach ústne v jazyku, ktorému rozumejú.

71. Na druhej strane uvedená smernica v článku 6 vymedzuje pravidlá týkajúce sa práva byť informovaný o obvinení. Článok 6 ods. 1 smernice 2012/13 sa týka pravidla, podľa ktorého podozrivým alebo obvineným osobám sú poskytnuté informácie o trestnom čine, zo spáchania ktorého sú podozrivé alebo obvinené, bezodkladne v takom rozsahu, aký je potrebný na zaručenie spravodlivého konania a účinné uplatnenie práva na obhajobu. Odsek 2 tohto článku sa týka osobitne podozrivých alebo obvinených osôb, ktoré sú zatknuté alebo zadržané a musia byť informované o dôvodoch zatknutia alebo zadržania vrátane trestného činu, z ktorého spáchania

[35] Rozsudok z 5. júna 2018, Kolev a i. (C-612/15, EU:C:2018:392, bod 81).

[36] Smernica 2012/13, ktorej cieľom je stanoviť rámec pre právo podozrivých a stíhaných osôb na informácie v trestnom konaní, úzko súvisí so smernicou 2010/64, ktorá tým istým osobám, ktoré nehovoria jazykom príslušného trestného konania alebo mu nerozumejú, priznáva právo na tlmočenie a preklad takto oznámených informácií. Ako sa výslovne uvádza v odôvodnení 25 smernice 2012/13, keď sú podozrivej alebo obvinenej osobe poskytnuté informácie v súlade s touto smernicou, v prípade potreby musí byť poskytnutý preklad alebo tlmočenie do jazyka, ktorému dotknutá osoba rozumie, v súlade so štandardmi stanovenými v smernici 2010/64.

[37] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júna 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, body 34, 42 a 43).

[38] V bode 53 rozsudku z 19. septembra 2019, Rajonna prokuratura Lom (C-467/18, EU:C:2019:765), Súdny dvor uviedol, že osoby podozrivé zo spáchania trestného činu musia byť informované o svojich právach čo najrýchlejšie od okamihu, keď podozrenia, ktoré voči nim existujú – v inom ako naliehavom prípade – odôvodňujú, že príslušné orgány obmedzujú ich osobnú slobodu prostredníctvom donucovacích opatrení, a to najneskôr pred ich prvým úradným výsluchom políciou.

sú podozrivé alebo obvinené. Okrem toho a predovšetkým podľa odseku 3 uvedeného článku najneskôr pri podaní obžaloby na súd musia byť poskytnuté podrobné informácie o obvinení vrátane povahy a právnej kvalifikácie predmetného trestného činu, ako aj povahy predpokladanej účasti obvinenej osoby na spáchaní tohto činu.

72. S cieľom zabezpečiť účinnosť takto upraveného práva na informácie článok 8 ods. 2 smernice 2012/13 stanovuje, že podozrivé alebo obvinené osoby alebo ich advokáti majú právo namietať v súlade s postupmi stanovenými vo vnútroštátnom práve voči prípadnému neposkytnutiu informácií alebo voči odmietnutiu poskytnúť tieto informácie príslušnými orgánmi v súlade s touto smernicou.

73. V tejto fáze chcem poukázať na to, že vnútroštátny súd sa síce v znení druhej časti otázky odvoláva na článok 4 ods. 5 a článok 6 ods. 1 smernice 2012/13, uvádza však situáciu, v ktorej z dôvodu neprimeraného tlmočenia nie je možné preukázať, že stíhaná osoba, ktorá bola počas fázy vyšetrovania vypočutá za prítomnosti tlmočníka zo švédskeho jazyka, bola ústne informovaná o podozreniach alebo obvineniach. V dôsledku týchto skutočností, ktorými sa spor vo veci samej vyznačuje, je podľa môjho názoru článok 6 smernice 2012/13 relevantným ustanovením na účely odpovede, ktorá sa má poskytnúť vnútroštátnemu súdu.

74. Čo v situácii obvineného, proti ktorému po oznámení obvinení počas fázy vyšetrovania zo strany tlmočníka spôsobom, ktorý sa považuje za neprimeraný, je vedené súdne konanie v jeho neprítomnosti?

75. Cieľom smernice 2016/343, ako to vyplýva z jej článku 1 a odôvodnenia 9, je zaviesť jednotné minimálne pravidlá uplatniteľné na trestné konania týkajúce sa určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na súdnom konaní. Článok 8 ods. 1 uvedenej smernice uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby podozrivé a obvinené osoby mali právo byť prítomné na súdnom konaní vo vlastnej veci. Odôvodnenie 35 tej istej smernice spresňuje, že právo podozrivých a obvinených osôb byť prítomný na súdnom konaní nie je absolútnym právom a že podozrivé a obvinené osoby by za určitých okolností mali mať možnosť sa tohto práva vzdať, a to výslovne alebo konkludentne, ale jednoznačne. Článok 8 ods. 2 smernice 2016/343 tak uvádza, že členské štáty môžu stanoviť, že konanie, ktoré môže viesť k rozhodnutiu o vine alebo nevine podozrivej alebo obvinenej osoby, môže prebiehať v jej neprítomnosti, ak podľa bodu a) tohto ustanovenia bola podozrivá alebo obvinená osoba včas informovaná o súdnom konaní a o dôsledkoch neúčasti alebo ak podľa bodu b) uvedeného rozhodnutia podozrivú alebo obvinenú osobu, ktorá bola informovaná o súdnom konaní, zastupuje splnomocnený obhajca, ktorého určila buď podozrivá, alebo obvinená osoba, alebo štát. [39]

76. Z článku 8 ods. 2 písm. b) smernice 2016/343 teda vyplýva, že je možné súdiť obvineného v jeho neprítomnosti, ak bol vopred informovaný o tom, že sa uskutoční súdne konanie, a ak je zastúpený obhajcom podľa vlastného výberu alebo vymenovaným štátom. V tomto smere sa podľa spisu predloženého Súdnemu dvoru IS, ktorého predvolanie sa vrátilo so zmienkou „nevyzdvihnuté“, nedostavil na predbežné pojednávanie z 27. novembra 2018, a keďže prokurátor navrhuje jednoduchý peňažný trest, vnútroštátny súd je podľa vnútroštátneho práva povinný pokračovať v konaní proti ušlému, a teda rozhodovať o vine obvineného, ktorý je neprítomný, ale zastupuje ho štátom určený advokát.

[39] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. februára 2020, Specializirana prokuratura (Pojednávanie v neprítomnosti stíhanej osoby) (C-688/18, EU:C:2020:94, body 29, 32 a 33).

77. Pokiaľ sú splnené podmienky vydania rozsudku proti ušlému, čo musí overiť vnútroštátny súd,[40] nijaké ustanovenie smernice 2016/343 nebráni tomu, aby právny zástupca mohol, ako je výslovne uvedené v článku 8 ods. 2 smernice 2012/13, namietať na príslušnom súde voči spôsobu, akým bolo v konaní uplatnené právo na informácie a konkrétne článok 6 tejto smernice.[41] Sťažnosť voči zákonnosti aktu a prípadne celého konania môže teda podať advokát obvineného na príslušný súd, ktorý má rozhodnúť v neprítomnosti dotknutej osoby.

78. Táto sťažnosť môže byť založená na neprimeranej kvalite tlmočenia obvinenia vzneseného voči podozrivej alebo stíhanej osobe, keďže primeranú kvalitu si vyžaduje článok 5 ods. 2 smernice 2010/64. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že dostatočná kvalita tlmočenia je práve taká, ktorá umožňuje týmto osobám oboznámiť sa s prípadom, ktorý sa proti nim vedie, a uplatniť si právo na obhajobu v súlade s článkom 2 ods. 8 tejto smernice.

79. Spor vo veci samej však podľa mňa vyvoláva aj otázku rozsahu práva obvineného byť informovaný o svojom obvinení v rámci konania, v ktorom môže byť vydané rozhodnutie vo veci samej v jeho neprítomnosti. Presnejšie je možné vo fáze konania proti ušlému, v ktorom má byť voči obvinenému vydaný rozsudok, napraviť porušenie práva na informácie o obvinení, ku ktorému došlo počas fázy vyšetrovania? Zo skúmania judikatúry Súdneho dvora podľa môjho názoru vyplýva kladná odpoveď.

80. Ako sa v podstate uvádza v odôvodneniach 14 a 41 smernice 2012/13, táto smernica sa opiera o práva stanovené najmä v článku 47 Charty a smeruje k podpore týchto práv. Konkrétnejšie je cieľom článku 6 uvedenej smernice zabezpečiť účinný výkon práva na obhajobu, ako aj spravodlivé súdne konanie, a teda výslovne upravuje aspekt práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty.[42] Skutočnosť, že smernica 2012/13 neupravuje postupy, na základe ktorých sa má informácia o obvinení uvedená v jej článku 6 oznámiť obvinenému, nemôže ohroziť cieľ sledovaný týmto ustanovením.[43]

81. Tento cieľ pritom ukladá povinnosť, aby obvinená osoba dostala podrobné informácie o obvinení v takom čase, ktorý jej umožní účinne si pripraviť obhajobu. Uvedený cieľ, ako aj riadny priebeh konania v zásade a s výhradou prípadných osobitných alebo zjednodušených konaní predpokladá, že k uvedenému oznámeniu by malo dôjsť *najneskôr* v čase, keď súd príslušný na rozhodovanie o dôvodnosti obvinenia skutočne začne pojednávať o tejto dôvodnosti.[44]

82. Okrem určenia, kedy najneskôr musia byť oznámené podrobné informácie o obvinení, Súdny dvor uviedol, že týmto oznámením je obvinená osoba, *alebo jej obhajca*, presne informovaná o skutkoch, pre ktoré bolo voči nej vznesené obvinenie, a o ich právnej kvalifikácii. Možnosť

[40] V tejto súvislosti pripomínam, že keďže právo zúčastniť sa na konaní vo svojej veci nie je absolútne, odôvodnenie 35 smernice 2016/343 uvádza, že obvinené osoby by za určitých okolností mali mať možnosť sa tohto práva vzdať, a to výslovne alebo konkludentne, ale jednoznačne. Odôvodnenie 38 tejto smernice ďalej stanovuje, že pri zvažovaní, či je spôsob poskytnutia informácie postačujúci na to, aby sa zabezpečila vedomosť dotknutej osoby o konaní, by sa mala venovať osobitná pozornosť úsiliu dotknutej osoby získať informáciu, ktorá jej bola určená.

[41] Podľa odôvodnenia 36 smernice 2012/13 v súvislosti s týmto právom sa od členských štátov nevyžaduje, aby zaviedli osobitné konanie o opravnom prostriedku, samostatný mechanizmus alebo postup na podávanie sťažností, v rámci ktorého možno namietať.

[42] Pozri rozsudok zo 14. mája 2020, Staatsanwaltschaft Offenburg (C-615/18, EU:C:2020:376, body 70 a 71). Súdny dvor v bodoch 72 a 73 tohto rozsudku ďalej uviedol, že rovnako ako článok 47 Charty, ktorý je sám osebe postačujúci a na to, aby bolo jednotlivcom priznané na základe neho samostatne uplatniteľné právo, nemusí byť spresnený ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátnym právom, treba článok 6 smernice 2012/13 považovať za ustanovenie s priamym účinkom, a preto vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v rámci svojich právomocí prijal všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie plného účinku tohto článku 6.

[43] Rozsudok z 13. júna 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, bod 51).

[44] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2018, Kolev a i. (C-612/15, EU:C:2018:392, body 90 a 92).

oboznámiť sa s týmito informáciami a týmito dôkazmi najneskôr v čase, keď sa začne pojednávanie, je dôležitá na to, aby sa tejto osobe alebo jej obhajcovi umožnilo účinne sa zúčastniť pojednávania v súlade so zásadou kontradiktórnosti a rovnosti procesných prostriedkov tak, aby účinne obhájila svoje stanovisko.[45] Súdny dvor ďalej objasnil, že v každom prípade a bez ohľadu na okamih, v ktorom sú poskytnuté podrobné informácie o obvinení, obvinenej osobe a jej obhajcovi predovšetkým musí byť v súlade so zásadou kontradiktórnosti a rovnosti procesných prostriedkov poskytnutá dostatočne dlhá lehota na to, aby sa oboznámili s týmito informáciami, a musí im byť umožnené účinne pripraviť obhajobu, predložiť prípadné pripomienky a prípadne podať akýkoľvek návrh, najmä pokiaľ ide o vyšetrovanie, ktorý by boli oprávnení podať podľa vnútroštátneho práva. Táto požiadavka si vyžaduje, aby bolo vo veci v prípade potreby prerušené konanie a nariadené odročenie pojednávania na neskôr.[46]

83. Pokiaľ ako v spore vo veci samej obvineného, ktorý sa nedostavil na pojednávanie, zastupuje obhajca, ktorý dostal podrobné informácie o obžalobe dostatočne včas na to, aby mohol pripraviť obhajobu, má obhajca možnosť účinne sa zúčastniť na pojednávaní a v prípade potreby namietať voči zákonnosti aktu a konaniu ako celku, ako aj dôvodnosti obžaloby.

84. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem odpovedať na druhú časť prvej otázky tak, že ustanovenia smerníc 2010/64, 2012/13 a 2016/343 vo vzájomnom spojení sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností ako v spore vo veci samej nebráni tomu, aby bol v konaní proti ušlému súdený obvinený, ktorý nehovorí jazykom trestného konania alebo mu nerozumie a v prípade ktorého nie je možné z dôvodu neprimeraného tlmočenia preukázať, že bol počas vyšetrovania informovaný o podozreniach alebo obvineniach voči nemu, pokiaľ advokát zastupujúci tohto obvineného má možnosť napadnúť zákonnosť aktu a v prípade potreby konanie ako celok z dôvodu porušenia tohto práva na informácie. Článok 6 smernice 2012/13 vykladaný z hľadiska článku 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe obvineného, voči ktorému sa vedie konanie v neprítomnosti, skôr než súd začne skúmať dôvodnosť obvinenia a začne sa pojednávanie, pokiaľ súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivého súdneho konania.

C. O druhej a tretej otázke

85. Na rozdiel od prvej prejudiciálnej otázky sa domnievam, že výhrady maďarskej vlády voči prípustnosti druhej a tretej otázky, ktoré v takmer doslovnom znení uvádza aj Komisia, musia viesť ku konštatovaniu ich neprípustnosti. Vzhľadom na závery vyplývajúce z rozsudku Miasto Łowicz je totiž neprípustnosť týchto otázok teraz podľa môjho názoru úplne nepochybná. Druhá a tretia otázka sú typickým príkladom otázok, ktoré chcel Súdny dvor vylúčiť z prejudiciálneho konania, lebo sú v rozpore s duchom a účelom tohto právneho postupu, v ktorom ide o to, že Súdny dvor a vnútroštátny súd spoločne vytvárajú riešenie konkrétneho sporu, ktorý prejednáva vnútroštátny súd, pričom vzájomne rešpektujú svoje právomoci.

86. Druhou a treťou otázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta, či sa má článok 19 ZEÚ a článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bránia:

– vnútroštátnemu systému menovania predsedov súdov, ktorí majú právomoci v oblasti prideľovania vecí, hodnotenia sudcov a začatia disciplinárnych konaní, ak tento systém

[45] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 2018, Kolev a i. (C-612/15, EU:C:2018:392, bod 93).

[46] Rozsudok z 13. júna 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, bod 53).

priznáva predsedovi NÚS, orgánu menovaného parlamentným zastúpením, právomoc dočasného priameho menovania, pričom obchádza výberové konanie a ignoruje názor príslušných súdnych orgánov,

– vnútroštátnemu systému odmeňovania, v rámci ktorého sudcovia majú nižší plat než prokurátori a predseda NÚS a predsedovia súdov prideľujú rozličné odmeny, ktoré sú v porovnaní so základným platom sudcov veľmi vysoké, a teda môžu predstavovať neprimeraný vplyv a porušenie nezávislosti súdnictva.

87. V prípade kladnej odpovede Súdneho dvora na tieto otázky sa vnútroštátny súd pýta, či je v súdnom konaní dodržané právo na spravodlivý proces.

88. Treba pripomenúť, že odôvodnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania upraveného v článku 267 ZFEÚ nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba, ktorá je vnútorne spätá s efektívnym riešením určitého sporu, pričom úlohou Súdneho dvora v rámci prejudiciálneho konania je pomôcť vnútroštátnemu súdu pri riešení sporu, ktorý prejednáva. Rozhodnutie o prejudiciálnej otázke musí byť nevyhnutné na to, aby umožnilo vnútroštátnemu súdu vyriešiť spor, ktorý prejednáva, a práve pod touto podmienkou je možné dotknuté prejudiciálne otázky považovať za relevantné a môžu byť predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. [47]

89. V spore vo veci samej však ide o konanie proti ušlému švédskemu štátnemu príslušníkovi, ktorého tlmočník počas vyšetrovania informoval o obvineniach a ktorý je obžalovaný z porušenia maďarských právnych predpisoch o zbraniach a strelive. Keďže vnútroštátny súd má pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnych predpisov o trestnom konaní, Súdnemu dvoru kladie otázky o rozsahu pôsobnosti práva dotknutej osoby na tlmočenie a na informácie o svojom obvinení v špecifickom prípade obvineného, ktorý je neprítomný, ale zastupuje ho advokát, pričom táto situácia si vyžaduje výklad viacerých ustanovení smerníc 2010/64, 2012/13 a 2016/343.

90. Za týchto okolností očakávané odpovede Súdneho dvora o tom, či je zlučiteľná s právom Únie, konkrétne s článkom 19 ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty, vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej predseda NÚS dočasne priamo menuje predsedov súdov [48] a určuje odmenu sudcov, nezodpovedajú vyššie uvedenému kritériu nevyhnutnosti. [49] Inými slovami, spor vo veci samej sa nijako netýka maďarského súdneho systému ako celku, ktorého určité aspekty by mohli narúšať nezávislosť súdnictva a presnejšie vnútroštátneho súdu pri uplatňovaní práva Únie.

91. Možná existencia vecnej súvislosti medzi sporom vo veci samej a článkom 47 Charty alebo všeobecnejšie článkom 19 ZEÚ nie je postačujúca na splnenie kritéria nevyhnutnosti. Bolo by potrebné aj to, aby výklad týchto ustanovení požadovaný v druhej a tretej otázke zodpovedal objektívnej potrebe na účely rozhodnutia, ktoré má vnútroštátny súd vydať, čo v prejednávanej veci neplatí. Nie je jasné, ako by vnútroštátny súd mohol na základe záverov vyplývajúcich z výkladu týchto ustanovení pri zohľadnení obsahu otázok prijať rozhodnutie, ktoré by bolo potrebné na účely rozhodnutia v spore vo veci samej. [50]

[47] Pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. júla 2014, Da Silva (C-189/13, neuverejnený, EU:C:2014:2043, bod 36), a Miasto Łowicz (body 44 a 45).

[48] Chcem poukázať na to, že pochybnosti vnútroštátneho sudcu, pokiaľ ide o regulárnosť menovania sudcov, sa špecificky týkajú menovania predsedu Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť), pričom nie je uvedené, že tento predseda by sa mohol zúčastňovať na trestnom konaní, ktoré vedie vnútroštátny sudca pridelený na Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť).

[49] Pozri analogicky uznesenie zo 6. októbra 2020, Prokuratura Rejonowa w Słubicach (C-623/18, neuverejnené, EU:C:2020:800).

[50] Pozri v tomto zmysle rozsudok Miasto Łowicz (body 48 a 52) a uznesenie zo 6. októbra 2020, Prokuratura Rejonowa w Słubicach (C-623/18, neuverejnené, EU:C:2020:800, bod 30).

92. Okrem toho aj keď už Súdny dvor rozhodol, že prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu procesných ustanovení práva Únie, ktoré je dotknutý vnútroštátny súd povinný uplatniť na vydanie svojho rozhodnutia, sú prípustné, o takýto prípad nejde pri druhej a tretej otázke položenej v prejednávanej veci. Rovnako sa nezdá, že by odpoveď Súdneho dvora na uvedené otázky mohla vnútroštátnemu súdu poskytnúť výklad práva Únie, ktorý by mu umožnil rozhodnúť o procesných otázkach vnútroštátneho práva, skôr než bude môcť rozhodnúť o merite sporu, ktorý mu bol predložený. Za týchto podmienok sa uvedené otázky netýkajú výkladu práva Únie, ktorý je na riešenie sporu objektívne nevyhnutný, ale majú všeobecnú povahu, a preto sú neprípustné. [51]

D. O piatej otázke

93. Piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 19 ods. 1 ZEÚ, článok 47 Charty a článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje začať disciplinárne konanie voči sudcovi na základe toho, že podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor. Maďarská vláda aj Komisia tvrdia, že táto otázka je neprípustná, a ja s týmto záverom z prísne právneho hľadiska môžem súhlasiť napriek mimoriadne znepokojivým a poľutovaniahodným – a to je ešte slabý výraz – skutočnostiam, ku ktorým došlo po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

94. Je totiž nesporné, že 25. októbra 2019 predseda Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) podal návrh na začatie disciplinárneho konania voči vnútroštátnemu sudcovi, čo je prvá fáza procesu vedúceho k podaniu návrhu na disciplinárny súd, ktorý môže rozhodnúť o skutočnom začatí konania a o uložení disciplinárnej sankcie. Podľa vyššie uvedeného návrhu sa vnútroštátnemu sudcovi vytýkalo, že:

– na jednej strane porušil prestíž povolania najmä vzhľadom na rozhodnutie Kúria, ktorým bolo vyhlásené za nezákonné uznesenie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania [§ 105 písm. b) zákona o postavení a odmeňovaní sudcov],

– na druhej strane pochybil tým, že si nesplnil povinnosti spojené s funkciou sudcu v tom zmysle, že z rozhodnutia Kúria je možné vyvodiť existenciu dôvodu na námietku zaujatosti dotknutého sudcu v dôsledku osobných výhrad voči určitým vedúcim predstaviteľom súdnej moci a že dotknutý sudca mal o tomto dôvode zaujatosti informovať predsedu súdu a nerozhodovať v spore vo veci samej [§ 105 písm. a) zákona o postavení a odmeňovaní sudcov].

95. Dňa 22. novembra 2019, t. j. štyri dni po podaní doplňujúceho návrhu na začatie prejudiciálneho konania, predseda Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) vzal späť návrh na začatie disciplinárneho konania, v dôsledku čoho bolo toto konanie ukončené, s odôvodnením, že ako predseda príslušného súdu mal povinnosť podať návrh na začatie disciplinárneho konania, ale záujmy súdnej moci si teraz vyžadujú späťvzatie tohto návrhu.

[51] Pozri rozsudok Miasto Łowicz (body 50, 51 a 53).

96. Ako som vysvetlil, Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad právnej normy Únie nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi nevyhnutnými na poskytnutie užitočnej odpovede na položené otázky. [52]

97. V tomto smere musím poukázať na to, že spor vo veci samej, v rámci ktorého bol na Súdny dvor podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa netýka začatia disciplinárneho konania proti vnútroštátnemu sudcovi ani postavenia sudcov a prokurátorov a ustanovení o disciplinárnom systéme sudcov. Okrem toho je nesporné, že návrh na začatie disciplinárneho konania bol vzatý späť a konanie bolo ukončené. V tejto súvislosti sa piata prejudiciálna otázka položená Súdnemu dvoru netýka výkladu práva Únie, ktorý by zodpovedal potrebe vnútorne spätej s vyriešením sporu vo veci samej, a Súdny dvor by v rámci odpovede formuloval poradné stanovisko k všeobecným alebo hypotetickým otázkam, akými sú možné psychologické reakcie maďarských sudcov na disciplinárne konanie začaté na základe rozsudku Kúria, pokiaľ ide o predkladanie prejudiciálnych otázok v budúcnosti. Piata prejudiciálna otázka by sa preto mala vyhlásiť za neprípustnú. Vzhľadom na vnútornú závažnosť návrhu na začatie konania, ktorého cieľom je uloženie disciplinárnej sankcie sudcovi na základe toho, že podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, však považujem za nevyhnutné, aby Súdny dvor vo svojom rozsudku pripomenul body 55 až 59 rozsudku Miasto Łowicz s cieľom poučiť príslušné vnútroštátne orgány a predísť tomu, aby sa takýto postup opakoval. [53]

98. Na to, aby si Súdny dvor svoju podpornú úlohu mohol splniť úplne, predsa len stručne spomeniem krehkú cestu možnej prípustnosti piatej prejudiciálnej otázky. Je možné teda považovať doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania za nedeliteľný celok, v ktorom štvrtá a piata otázka úzko súvisia alebo sú dokonca neoddeliteľné. Týmito otázkami sa vnútroštátny sudca pýta, či môže na základe práva Únie neuplatniť rozsudok Kúria pri meritórnom rozhodovaní v spore vo veci samej a zohľadniť prejudiciálne rozhodnutie bez obáv, že voči nemu bude opäť vedené disciplinárne konanie založené práve na tomto rozsudku, pričom tento celok predstavuje problém procesnej povahy, ktorý je potrebné vyriešiť *in limine litis*.

99. V tomto smere chcem poukázať na to, že výraz „procesné otázky vnútroštátneho práva“ použitý v bode 51 rozsudku Miasto Łowicz sa vyznačuje vhodnou všeobecnou povahou, pričom voľba pojmu „otázky“, a nie „ustanovenia“, je pravdepodobne odrazom toho, že Súdny dvor si chce ponechať určitú pružnosť pri výklade kritéria nevyhnutnosti vyplývajúceho z článku 267 ZFEÚ. Tento výraz sa preto môže vzťahovať na každú otázku, ktorá nie je súčasťou rozhodnutia vo veci, ale nepriamo sa na ňom podieľa, aj keď nejde v prísnom slova zmysle o vykonávanie pravidla legislatívnej povahy alebo judikatúry, pričom tvorí rámec podania návrhu na príslušný súd, priebehu konania, jeho výsledku a opravných prostriedkov. [54]

[52] Rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 97 a 98).

[53] Je potrebné pripomenúť slová, ktoré uviedol generálny advokát Geelhoed v návrhoch prednesených vo veci Komisia/Taliansko (C-129/00, EU:C:2003:656) a podľa ktorých vnútroštátne súdy „v členskom štáte predstavujú záruku a zároveň protiváhu v prípade, že iné orgány štátu si neplnia povinnosti, ktoré im plynú zo Zmluvy“.

[54] Táto situácia sa líši práve od situácie, v ktorej Súdny dvor považoval za prípustné prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu procesných „ustanovení“ práva Únie, ktoré mal dotknutý vnútroštátny súd uplatniť, aby mohol vydať svoje rozhodnutie, ako pripomína bod 50 rozsudku Miasto Łowicz. Je príznačné konštatovať, že Súdny dvor rozhodol, že slovné spojenie „vydanie jeho rozhodnutia“ v zmysle článku 267 druhého odseku ZFEÚ zahŕňa celé „konanie vedúce k rozsudku“ vnútroštátneho súdu, pričom spresnil, že toto slovné spojenie sa musí vykladať široko, aby sa vyhlo tomu, že množstvo procesných otázok sa bude považovať za neprípustné, čiže nebudú môcť byť vyložené Súdnym dvorom, a že Súdny dvor nebude môcť rozhodnúť o výklade všetkých ustanovení práva Únie, ktoré je vnútroštátny súd povinný uplatniť (rozsudok z 28. februára 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 35 a citovaná judikatúra).

100. Za týchto okolností by odpoveď Súdneho dvora na štvrtú otázku skúmanú v spojení s piatou otázkou mohla vnútroštátnemu súdu poskytnúť výklad práva Únie, ktorý by mu umožnil rozhodnúť procesnú otázku vnútroštátneho práva, skôr než rozhodne vo veci samej v spore, ktorý prejednáva. V prejednávanej veci ide o otázku podmienok pokračovania trestného konania vo veci samej po vydaní rozsudku Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní, pričom návrh na začatie tohto prejudiciálneho konania bol predtým vyhlásený za nezákonný rozsudkom najvyššieho vnútroštátneho súdu, na základe ktorého bol aj podaný návrh na začatie disciplinárneho konania proti vnútroštátnemu sudcovi. Ak sa Súdny dvor rozhodne vyhlásiť piatu otázku za prípustnú, odpoveď vo veci je podľa môjho názoru jasne obsiahnutá v bodoch 55 až 59 rozsudku Miasto Łowicz.

V. Návrh

101. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Pesti Központi Kerületi Bíróság (Hlavný okresný súd Pešť, Maďarsko), takto:

1. V prípade existencie ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré sa týkajú uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku určeného na zjednotenie tohto práva proti rozhodnutiu o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa má článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni uplatneniu takých ustanovení, ktoré umožňujú súdu vyššieho stupňa vyhlásiť toto rozhodnutie za nezákonné bez následkov na jeho právne účinky, pokiaľ ide o prerušenie konania vo veci samej a pokračovanie prejudiciálneho konania, s odôvodnením, že položené prejudiciálne otázky nie sú potrebné na vyriešenie sporu a ich cieľom je konštatovať nezlučiteľnosť vnútroštátneho práva s právom Únie. Prednosť práva Únie ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť uplatnenie takých ustanovení a súdnych rozhodnutí, ktorými sa vykonávajú.

2. Články 2, 3 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní sa majú vykladať v tom zmysle, že ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť podozrivým alebo stíhaným osobám, ktoré nehovoria jazykom trestného konania alebo mu nerozumejú, možnosť sťažovať sa na nedostatočnú kvalitu tlmočenia, ktorá im neumožňuje oboznámiť sa s obvineniami, ktoré sú voči nim uvádzané, a uplatniť si právo na obhajobu. Článok 5 ods. 2 smernice 2010/64 členským štátom neukladá povinnosť zriadiť register nezávislých prekladateľov a tlmočníkov s požadovanou kvalifikáciou.

3. Ustanovenia smernice 2010/64 v spojení so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní a smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností ako v spore vo veci samej nebránia tomu, aby bol v konaní proti ušlému súdený obvinený, ktorý nehovorí jazykom trestného konania alebo mu nerozumie a v prípade ktorého nie je možné z dôvodu neprimeraného tlmočenia preukázať, že bol počas vyšetrovania informovaný o podozreniach alebo obvineniach voči nemu, pokiaľ advokát zastupujúci tohto obvineného má možnosť napadnúť zákonnosť aktu a v prípade potreby konanie ako celok z dôvodu porušenia tohto práva na informácie. Článok 6 smernice 2012/13 vykladaný z hľadiska článku 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli podrobné informácie o obvinení oznámené obhajobe

obvineného, voči ktorému sa vedie konanie v neprítomnosti, skôr než súd začne skúmať dôvodnosť obvinenia a začne sa pojednávanie, pokiaľ súd prijme všetky potrebné opatrenia na zaručenie dodržiavania práva na obhajobu a spravodlivého súdneho konania.